

POPOLNEN PORAZ ZA OSIŠČE

Predsednik Roosevelt in ministrski predsednik Winston Churchill v governerjevi palači Citadel v Quebecu snujeta načrte za popolni poraz osišča. — S svojimi štabnimi častniki in svetovalci razmotrivata, kako bi bilo mogoče kar najhitreje izvojevati zmago. — Cordell Hull se bo pridružil konferenci.

Prvič, odkar se je pričela ta nad vse važna konferenca, je angleški minister za informacije Brendan Bracken častniškarskim poročevalcem povedal nekaj novic iz konferenčne dvorane.

Bracken je rekel, da "neusmiljeni gentlemen" na konferenci v Citadeu na višini Cape Diamond razpravljajo, kako bi bilo mogoče "bombardirati in žgati in neusmiljeno uničiti na način, ki nam je na razpolago, ljudi, ki so odgovorni za vojno". Povedal je to, kar je prvi cilj in namen te konference.

Bracken pravi, da Anglija nikakor ne namerava odložiti orožja, dokler Japonci ne plačajo visoke cene za svoje izdajstvo, toda dodal je, da je samo ena vojna in da evropskega položaja ni mogoče obravnavati ločeno od položaja na Daljnem Istoku.

Ravno tako je rekel, da tudi politični in vojaški problemi, o katerih razpravljajo angleško-ameriški voditelji, so neolčljivi, kajti vse zadeve, o katerih razpravljajo, imajo edini cilj zadati sovražniki usodopolni udarec. Najprej pa je treba sovražnika premagati, zato sedaj ni čas, da bi bil že sedaj tudi izdelan natančen političen načrt.

Bracken pa je pri tem poudaril, da bo vojna, četudi se sedaj razvija zelo dobro, še zelo trda in dolga.

"Zavezniški bodo najbolj pošteno kaznovali Japonce," je rekel. "Kadar enkrat premagamo Hitlerja, tedaj bo Anglija dala vso svojo silo za uničenje brezobzirnega in krutega japonskega naroda."

Predno je Bracken poklical častnike v zborovalnico mestne svetne v Quebecu je imel konferenco s Churchillom, ki mu je zaupal, kar je smiselno potoke konference povedati častnikarjem.

Poročevalci so po tajnih potih izvedeli, da bo zapisnik konference vnanji minister Anthony Eden osebno nesel maršalu Stalinu v Moskvo.

Ljudstvo le malokrat vidi predsednika Roosevelta in ministra Churchilla, kajti delata od zgodaj zjutraj in pozno v noč. Toda njune delovne ure so različne, kajti Roosevelt rad dela v zgodnjih jutranjih urah, Churchill pa pozno vsta in tudi pozno prične delati ter zato tudi dela dolgo v noč.

Sestajata se navadno okoli poldne. Roosevelt je navadno pokonci že ob pol devetih, pregleduje listine in se posveta s svojimi svetovalci. Ko pride Churchill, je predsednik že pripravljen. Roosevelt pojasnjuje svoje mnenje, Churchill prižge svojo prvo cigaro in posluša.

Zvečer pa se prizor spremeni. Churchill razvija svoje mnenje, Roosevelt pa, kadeč cigareto, posluša.

Na konferenci se obravnavajo najvažnejše zadeve in za družabne priredbe ni časa. — Anthony Eden je že v Quebecu in vsak čas pričakujejo državnega tajnika Cordella Hulla.

Ameriške ladje obstreljevale obrežna mesta južne Italije

Ameriške vojne ladje so včeraj prvič name rile svoj topovski ogenj na italijansko ozemlje. Bojne ladje so zavozile v Gioia zaliv in so bombardirale mostove in elektrarno v Gioia Tauro in Palmi. V obeh mestih so na-stale strahovite razstrelbe.

Skupno z bojnimi ladjami pa tudi aeroplani bombardirajo razne kraje v južni Italiji. Aeroplani pogosto poletijo tudi nad Sardinijo in včeraj je bil ob obali Sardinije potopljen nek majhen tovorni parnik.

Osiški aeroplani so sinoči napadli Bizerto v Tuniziji, toda bili so prepojeni in šest jih je bilo uničenih.

Kolikor je bilo dognano, je imelo osišče na Siciliji 450.000; vojakov; skoro 100.000 več, kot je bilo prvotno domnevano.

Veliki ameriški topovi, ki jih imenujejo Long Tom, neprestano obstreljujejo kraje na škornju Italije.

Bombardiranje južne Italije je tako silovito, da se z njim ne more primerjati nobeno bombardiranje Sicilije. V soboto ponoči je bila cela 100 milij dolga južna obala Kalabrije v ognju.

Aeroplani sipljejo po dnevu in ponoči bombe na ceste, železnice, izkrevne ladje ob obrežjih, karavane truckov in vojaštva, ki se umika proti severu.

Zavezniški glavni stan zatrjuje, da je bila v bojih na Siciliji popolnoma uničena italijanska 6. armada 300.000 mož. Uradno je bilo pred več dnevi objavljeno, da je bilo na Siciliji ujetih 135.000 Nemcev in Italijanov; skoro polovica 6. italijanske armade je tekom operacij dezertirala in so se vrnili v civilno življenje. Od šeste armade je pobegnil samo glavni stan, za seboj pa je pustil 1700 topov, 150 tankov in velikanske zaloge drugega orožja in municije.

Sforza pravi, da odpotuje kmalu na Italijansko

New York. — Nova italijanska stranka akcije je po mnenju grofa Sforze prežeta z demokratičnimi principi in idejo za svobosčine posameznika. Je to čisto italijanska stranka v Italiji sami in Sforza je rekel, da upa, da bo on odšel prav kmalu v Italijo, da prevzame vodstvo te stranke.

Ruska fronta

Ruski tančni oddelki so razbili močne nemške protinapade pri Harkovu in napredovali 7 milj ter osvobodili 30 obljude-nih krajev.

Nad 20 vasi so Rusi tudi zavzeli v svojem prodiranju proti Briansku, 240 milj severno od Harkova.

V bojih v sredo so Rusi razbili 89 nemških tankov in 95 aeroplanov.

Rusi nadaljujejo z ofenzivo, četudi so tri dni nekoliko odnehali, toda v tem času so odbili več močnih nemških protinapadov. Izmed osmih železnic, ki peljejo iz Harkova, je Nemcem odprta za beg samo še ena, ki pelje proti Krasnogradu in Dnjepropetrovsku ob Dnjeptru.

Nemci so pri Harkovu v tako veliki stiski, da so dobili povelje bojevati se do konca in v boj pošiljajo celo take, ki so se jim komaj napel začelele ranje.

Nemci so na Siciliji izgubili okoli dve diviziji, ali 30.000 mož, ubitih, ranjenih in ujetih.

Mnogo Slovencev v bolnišnici blizu Arezzo v Italiji

Prejeli smo izvirno vest iz domovine, da se nahajajo v bolnišnici Ospidali Riuniti, Santa Maria, Castiglione Fiorentino blizu Arezza spodaj navedeni Slovenci. — Arezzo je približno 100 milj severno od Rima v sredini Italije. — V poročilu ni omenjeno, ako so ti Slovenci v bolnišnici koncentracijskega tabora ali pa zajeti slovenski ranjenci, ki so bili pripeljani v Italijo.

Črnkovič Jože in Marija, Gornji Potok št. 2;
Dremelj Jože, Draga 30, pošta Višnja Gora;
Zakrajšek Andrej, Strmica, Nova Vas;
Praznik Ignacij, Marčidol, pošta Velika Loka;
Tomšič Jože, Vrh 6, pošta Žužemberk;

Levec Ivan, Ljubljana, Florjanska 15;
Štefanič Jože, Ribnica 103;
Kobal Leopold, Ljubljana, Novi trg 1;

Rajh Janez, Gaberje 32, pošta Brusnice;
Babnik Franca, Bizovik 35, pošta Dobrunje;
Ošredkar Alojzij, Pristava 7, Polhov Gradec;
Strah Jože, Kompole 114, Dobropolje;
Bobnar Rudolf, Vabča vas 83, Semič;
Modrijan Jože, Rovte pri Logatecu;
Meže Jože, Vrbljenje pri Ljubljani;
Resedič Anton, Bela Cerkev;
Župet Alojz, Skocijan pri Novem Mestu;
Miklič Anton, Travnik 30, Loški potok;
Volk Janez, Dolenja Vas 7, Šmarje;
Jordan Anton, Predgrad, Stari trg ob Kolpi;
Burgar Ivan, Šustarskičeva 24, Moste pri Ljubljani;
Remec Franc, Švica 31, Dobrova;
Habič Vinko, Sostro 77, Dobrunje;
Strah Franc, Sostro 55;
Gliha Jože, Marčidol 19, Velika Loka;

Veseli Vencelj, Sodražica 70; Urbič Anton, Vrh 11, Ig; Lunder Adolf, Rašica 10; Velike Lašče;

Okorn Ant., Borovnica 142; Radovič Jože, Preloka 20, Vinice;

Lampel Jože, Višnja gora; Vesel Anželj, Zadvor 4, Devica Marija v Polju;

Likar Stanko, Rožna dolina 156;
Salmič Alojz, Ostere 45, Kostranjevica;

Grum Mirko, Polhov Gradec 68;
Simončič Janez, Vinivrh, Semič;

Černe Rudolf, Brezje 14, Semič;
Zidar Jože, Colnarji 4, Fara pri Kočevju;

Ambrožič Franc, Babna gora Polhov gradec;
Malnar Ivan, Zamost, pošta Brod na Kolpi;

Mavrin Peter, Dolenja vas, Stari trg;
Grlica Franc, Bitna vas 1, Trebelno;

Kavšek Janez, Miloščevo 7, Stična;

Lipovec Jože, Sodražica 95; Anžur Franc, Ostro 7;
Rogale Ivan, Vas 35, Fara pri Kočevju;
Priatelj Franc, Zamostec, Sodražica;
Veselič Nikola, Vrhovec 6, Adlešiči;
Kampel Alojs, Semič.

— Jugoslav Information Center

Nemški štabni načelnik odstavljen

London. — Kurt Zeidler, nemški vojaški štabni načelnik, je bil odstavljen, kakor se glase nepotrjena poročila ki so dospela semkaj. Zeidler, ki je bil nastavljen po nacijskih, je nadomestil generala Franca Halderja, ko je slednji zgubil ofenzivo v Rusiji v letu 1942. Mnenje prevladuje, da bo vrhovno nemško vojaško poveljstvo postaviti na hladno vse nacije, ki so zalezli v poveljstvo nemške vojske, ter sploh postaviti v kot nacijsko stranko samo.

Vzhod in Zpad ...

V ponedeljek preteklega tedna je minilo eno leto odkar je bilo aretiranih več tisoč Indijcev, med katerimi je tudi skupina vodij takozvane Indian Congress Party.

Kljub dejstvu, da je vrhovni sodnik za Indijo izjavil, da so bile aretacije vseh teh ljudi nelegalne, se ni do danes storilo še nič, da se jih osvobodijo. Namesto tega se je hitro uvedlo nove postave, po katerih je zdaj stvar legalna in zadovoljiva za Britance.

Pisatelj Mai-mai Sze, ki piše o tem, pravi, da bi bila izjava visokega angleškega uradnika v Indiji ob priliki te obletnice smešna, če bi ne bila žalostna. Tisti uradnik je neke-mu ameriskemu častnikarju dejal, da je sedaj Indija bolj mirna, kot je bila tekom mnogih let ...

Vesti, ki prihajajo iz Indije, govore o ljudskih demonstracijah in nezadovoljstvu. Pisatelj tudi pravi, da vlada v Indiji pomanjkanje, ker se ne skrbi za pravilno živilsko upravo in nekateri pravijo, da je v skladu z idejo, da sestradani ljudje se ne morejo upirati.

Mai-mai Sze piše, da dočim so Angleži doma že davno odpravili bičanje in zapiranje ljudi brez obravnave, ter neodgovorno streljanje ljudi, se to v Indiji še vedno izvaja. To je karakteristika, ki sliči fašizmu, piše člankar in nobeni izgovori, da so razmere v Indiji "komplecirane in drugačne" ne oporejo tega dejstva.

Indija piše dalje člankar, je poiskusi slučaj z ozirom na iskrenost naših vojnih ciljev.

NEMŠKA LETALA NAD ANGLIJO

London, 18. avg. — Okrog 50 nemških letal je priletelo sinoči nad angleško ozemlje in bombe so bile vržene na vzhodnih in južnih predelih otočja. To je bil eden od najhujših napadov, ki so jih naciji priredili nad Anglijo tekom zadnjih več mesecev. Letala niso spuščala bomb sistematično po načrtu, ampak so očividno hotela napraviti vtis močnega bombardiranja s tem, da so metali bombe na več krajev in brez posebnega cilja ali tarče.

Tekom napada je bila ubita neka ženska in njen sin. Sedem nacijskih letal je bilo izstreljenih iz zraka. Nadaljni trije so pa bili uničeni, ko so pristali na svojem letališču na francoskem obrežnem ozemlju.

Očim zaprl pastorko v nemarno kolibo

Long Island City, N. Y. — Trinajst let stara Catherine Fitzgerald je bila že od prvega avgusta zaprta v nemarni majhni kolibi v ozadju svojega doma zato, ker je menda rada včasih utekla od doma. Nen očim, Thomas Brennan, je dejal, da ima njena mati šest drugih otrok in se zato ne morejo brigati za živo Catherine in iz tega vzroka so jo tudi zaprli v kolibo.

Sosedje, ki so čuli pritaženostno ihtenje iz kolibe, so zadevo naznanili policiji, katera je odkrila dekle. Magistrat pred katerega je prišla zadeva, si je šel sam ogledati kolibo preden je zaslusal prizadete stranke. Dejal je, da je nezaslišano česa si nekateri stariši ne dovolijo s svojimi otroci oziroma pastorki. Take stvari so se dogodile v času Dickensja, ki je tudi opisal te vrste brutalno postopanje z otroci.

OSVODENI JUGOSLOVANSKI UJETNIKI POMAG AJO ZAVEZNIKOM

Jugoslovanski partizani, ki so jih zavezniški osvobodili iz nekega ujetniškega tabora na Siciliji, pomagajo svojim rešiteljem s tem, da pospravljajo razvaline v Caltagirone.

"GLAS NARODA"

(VOICE OF THE PEOPLE)

Owned and Published by Slovene Publishing Company, (A Corporation)
Frank Baker, President; Ignac Budo, Treasurer; Joseph Lupsha, Sec.
Place of business of the corporation and addresses of above officers:
216 WEST 18th STREET, NEW YORK 11, N. Y.

50th Year

"Glas Naroda" is issued every day except Saturdays, Sundays
and Holidays.
Subscription Yearly \$7. Advertisement on Agreement.

ZA CELO LETO VELJA LIST ZA ZDRUŽENE DRŽAVE IN KANADO:
\$7.—; ZA POL LETA \$3.50; ZA ČETRT LETA \$2.—.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvenredno, nedelja in praznikov.
"GLAS NARODA", 216 WEST 18th STREET, NEW YORK 11, N. Y.
Telephone: CHelsea 2-1943

KONFERENCA V QUEBECU

V Quebecu so obrani največji možje, ki zastopajo dve največji angleško govoreči državi, na konferenci, ki bo izdelala strateški načrt, ki bo dočel potek bodočih bojov proti osišču za osvoboditev podjarmljenih narodov.

Se predno se je pričela konferenca, sta predsednik Roosevelt in Churchill objavila izjavo, v kateri pravita, da so zavzemniki izvajali zmago nad podmornicami in da je bilo samo v maju, juniju in juliju uničenih 90 sovražnih podmornic. Ta boj proti podmornicam pa bo še bolj poostren.

Osišče te izjave nikakor ne more biti veselo, kakor ni bilo veselo nobenega sestanka med Rooseveltom in Churchillom, kajti, kadarkoli sta se sestala ta dva državnik, so se vedno pokazale slabe posledice za osišče. In od sedanjega konference ne morejo za sebe pričakovati nič drugega, kot samo slabo.

Prvi sestanek med Rooseveltom in Churchillom v avgustu leta 1941 nekje na Atlantiku je rodil slovit Atlantski čarter, ki vsebuje obširna načela za bodoči mir.

Drugič sta se sestala v Washingtonu v decembru l. 1941 kmalu po zahrbnem japonskem napadu na Pearl Harbor. Na tem sestanku je bil sestavljen načrt, po katerem je treba najprej premagati Hitlerja, za njim pa pride na vrsto Japonska.

Na tretjem sestanku v Washingtonu v juniju 1942 sta prišla do vtelevžnega zaključka, da zavzemniške armade vpadajo v Afriko.

S četrtega sestanka v Casablanci v januarju letošnjega leta je prišla zahteva: "Brezpogojna predaja!"

Na petem sestanku v Washingtonu v maju letošnjega leta sta izdelala načrt za vpad na Sicilijo in vpad je prišel 10. julija. Tedaj sta tudi odločila, da je treba pričeti z napadi na Pacifiku. In od tedaj so imeli Japonci že zelo velike izgube na morju, na suhem in v zraku.

V treh mesecih po peti konferenci med predsednikom Rooseveltom in Churchillom, se je svet zelo premenil. V Rusiji se nemška vojaška sila drobi pod silovitimi vdarci rdeče armade. Nad Nemčijo in Italijo letajo veliki štirimotorni bombniki in zapuščajo za seboj smrt in razdejanje. Badoglio je razglasil Rim za odprto mesto, da ga obvaruje razdejanja. Amerikanci in Angličani so si osvojili celo Sicilijo in sedaj nabijajo na vrata Italije.

Zavezniški uspehi na bojnih poljih pa so imeli še druge dalekosežne posledice. Mussolini je po dvajsetletnem tiranstvu in diktatorstvu padel; njegov naslednik maršal Badoglio pa omahuje med mirom in vojno. Na Holandskem in v Franciji vre; po italijanskih mestih ljudje prirejajo velike demonstracije in zahtevajo mir. Iz Finske prihajajo vesti, da dežela želi skleniti z Rusijo mir. Na Bolgarskem se kralj Boris pripravlja s svojimi ministri zaradi odgovornosti za vstop Bolgarske v vojno na strani osišča. Švedska ne dovoli več, da bi Nemčija skozi ali pa čez njeno ozemlje prevažala vojaštvo in vojaške potrebščine. Celotna Nemčija je prišla vest, da je bil Hitler odstavljen. Koliko je resnice na tem, seveda ni mogoče dognati, toda poglavito pri tem je, da je nemški cenzor spustil to vest v svet.

Vsi ti dogodki so zavezniškim voditeljem naložili nova bremena in morajo odločiti, kako je mogoče po najkrajši poti priti do zmage.

In ko bo zmaga dobljena, morajo zopet misliti na to, kako bodo upravljali osvobodene države in kako bodo zlasti postopali z Nemčijo in Italijo, kadar pride do brezpogojne predaje.

Rusija je jasno povedala, da vojnih operacij na Siciliji ne smatra za drugo fronto. "Rdeča zvezda" naravnost pravi, da je druga fronta potrebna v zapadni Evropi, da bo moral Hitler kar največ divizij z ruske fronte poslati proti zapadu. V Quebecu bodo sedaj morali skleniti, ako je zavezniška armada dovolj močna, da iz Anglije vpadne na evropsko celino.

Vzhodno angleško obrežje pa je že bilo razglašeno za vojno zono in vojaštvo iz cele Anglije v velikem številu prihaja v to zono, kar vse pomeni, da zavezniški zelo resno mislijo na vpad v zapadno Evropo.

Kakor je vsak prejšnji sestanek med Rooseveltom in Churchillom za osišče pomenil samo slabo, tako bo pomenila tudi konferenca v Quebecu samo slabo in še mnogo slabše, kot prejšnji sestanki in konference.

Avstrijci niso nemški državljani

New York, 19. avg. — Zvezno tujec iz Nemčije.

Prizivno okrožno sodišče je včeraj podalo izrek, po katerem se ne more smatrati državljani bivše avstrijske republike za nemške državljane, četudi je bila Avstrija priključena Tretjemu rajhu.

Razsoda je bila izrečena v zadevi Paula Schwarzkopfa, ki je bil interniran, kot sovražni tujec, dvajset mesecev.

Schwarzkopf je sedaj na svobodi. V Ameriko je prišel v letu 1936 in leta 1941 je bil interniran, kot nevaren sovražni

Nemška industrija in zračni napadi

(QNA). — Strokovnjaki so prepričani, da je Goeringovo predznanje v nemško Luftwaffe za nemško industrijo jekla, postalo usodopolno. Goering se je v začetku našel na ogromno premoč Luftwaffe v prvih mesecih vojne in izjavil, da na ruhrski okraj ne bodo padale bombe — in po večini očitno je, da je svoje mu bahanju sam zampal in da so mu celo tudi nemški industrijski krogi verjeli.

Dokaz za to je dejstvo, da so Nemci prav do pretekle jeseni še vedno zidali nove tovarne, ne le v takih krajih, ki so dosegli bombnim letalom, katerih baze se nahajajo v Angliji, temveč v mnogih slučajih celo v okraju Ruhr same. Mnogo teh čisto novih tovarn leži zdaj v razvalinah.

Izvedenci so vašemu poročevalcu izrazili danes svoje prepričanje, da sedanja zračna ofenziva še vedno ni dosegla svojega vrhunca; kljub temu že danes neposredno ogroža 87 odstotkov vsega pridelka koka v Nemčiji in 81 odstotkov njene jeklene produkcije v vsej zahodni Evropi. To je eno od najvažnejših, temeljnih dejstev in nemška vojna industrija se posledicam ne bo mogla izogniti.

Eden od visokih nemških vojaških strokovnjakov je meseca junija izjavil: "Neoporečno dejstvo je, da rudnikov in tudi nekaterih težkih industrijskih podjetij ni mogoče prenesti v druge kraje." Popolnoma nemogoče je ustvariti ugodne produkcijske centre, za jeklo, ako ni najti v bližini koka, a skoro 9/10 teh surovin se enahaja v nemških rudnikih, ki leže tako blizu Anglije, da jih letala iz tamšnjih baz z lahkoto obiskujejo.

Prenehati iz ogroženih zahodnih okrajev vso jekleno industrijo na vzhod pa je nemogoče, ker v Šleziji in tudi v češkoslovaškem industrijskem ozemlju primanjkuje premoga za koks — prav kakor tudi v U-

krajini. Potrebno bi bilo transportirati v te industrijske okraje milijone ton premoga — šele tedaj bi postalo mogoče, nadomestiti produkcijo jekla ruhrskega revirja. Takšna obremenitev nemških vodnih cest in njihovega železniškega sistema pa je nemogoča. Takih transportov njihova prometna sredstva ne morejo obvladati.

Tešina, okraj katerega so zasledile poljske čete v trenutku, ko je Hitler po monakovskem "pobotanju" razkosal češkoslovaško, razpolaga z izvrstnim premogom za koks, toda produkcija tam ni bila nikdar zadosti velika, da bi mogla oskrbeti sredstva ne morejo obvladati.

Drug industrijski center, kamor so Nemci obračali svoje poželjive oči, je Ukrajina, toda tudi ta jih je razočarala. Ruske zaloge premoga za koks, se nahajajo vse v kotlini reke Dona, skozi katero zdaj že leto dni poteka bojna fronta.

Brez premoga za koks iz premogokopov okoli Doneca pa je vsa visoko procentna železna ruda iz rudnikov distrikta Krivoj Rok za Nemce brez vsake vrednosti. Nepraktično bi bilo tudi in celo neizvedljivo, prenašati premog iz Tešina v Ukrajino preko razdalje od približno 1.600 km.

Transportna vprašanja v času vojne seveda niso prav nič odvisna od denarja, toda tudi vojnemu prometu so zahtevane meje v okvirju razpoložljivih delavskih moči, materiala in transportnih sredstev, katere je treba uporabljati.

Postalo je zdaj očitno, da Nemci ne bodo mogli razrešiti problema, pred katerega jih je postavila zračna nevarnost, ki grozi ruhrskemu revirju z uničenjem; porazdelitev nemške industrije v oddaljene kraje, o kateri so trdili nekateri Nemci, da bo odpravila nevarnost iz zračnih napadov, se je pokazala neizvedljiva.

RAZGLEDNIK

Piše Anna P. Krasna

NAŠE MANJŠINSKO VPRAŠANJE

V torek večer, 7. avgusta, smo imeli v Slovenskem domu v Brooklynu izredno sejo, katero so sklicala Združena slovenska društva v New Yorku. Seja se je tikala našega manjšinskega ali Primorskega vprašanja, kajti v mesecu januarju smo imeli veselico, katere čist pribitek je bil namenjen v svrhu delovanja za osvoboditev naših manjšin, ki so že od zadnje vojne pod Italijo in drugimi tujimi oblastmi.

Ker se baš sedaj skuša zbiti Italijo iz vojne, je, naravno, primorsko vprašanje postalo za nas važno, važno tembolj, ker vemo, da se celo takozvani demokratični italijanski krogi po Ameriki potegujejo za popolno integriteto ali nedotakljivost italijanskih mej.

Nedotakljivost italijanskih mej, pomeni nadaljno zasujenje našega jugoslovanskega, odnosno slovenskega življa pod Italijo.

Naša dolžnost je, da smo čuječi in da delujemo za osvobodjenje in za pravice naših manjšin v času, ko je potreba najnujnejša ali tronotek najugodnejši, ker drugače vse govorjenje o naših željah za osvobodjenje naših ljudi ne pomeni nič.

Iz tega razloga sem se jaz, kot tajnica Združenih društev in kot v Primorju rojena Slovenka, pobrigala, da sem dobila neka informacija o sedanjih situaciji z ozirom na naše kraje pod Italijo, o katerih se morda razpravlja sedaj na važni konferenci med premierjem Churchillom in našim g. predsednikom F. D. Rooseveltom.

Informacije, ki sem jih dobila, so bile take, da se je zdelo važno priti skupaj in se porazgovoriti o stvari. Zato sem poklicala predsednika Združenih društev Mr. Mutza in se dogovorila z njim za sklicanje izredne seje.

Pred sejo bi bila rada govorila z mr. Louis Adamičem, ki je častni predsednik SANS-a, toda ga ni bilo v mestu. Zvedela sem, da je šel v Washington radi baš istega vprašanja, da se prepriča, če mogoče, kako stoji cela zadeva in če obstoja kaka opasnost v tem oziru.

Seja se je vseeno vsrila in na sejo je prišel dr. Čok, ki je obrazložil položaj in povedal, kakaj moramo biti pozorni in pripravljeni, da se potegnemo za pravice naših ljudi v Primorju. (Ker je dr. Čok prej imel razgovor z mr. Adamičem in nekaterimi drugimi osebami, ki se za stvar zanimajo, ter je tudi sporazumno z Adamičem poslal SANS-u pismo, v katerem je navedel vzroke, ki nas silijo, da smo na pažnji, sem jaz naprosila dr. Čoka, naj pride na našo sejo in tudi tam pojasni kako in kaj se s stvarjo.)

Na seji smo sklenili, da se na predsednika Roosevelta in mr. Churchilla naslovijo primeren brzojav in ravnotako na naš SANS, poleg tega pa naj bi se v naše liste dalo oglas, ki bi opozoril in spodbudil naše ljudi po Ameriki, da bi po potrebi povzeli slične korake, potem svojih organizacij in seveda sporazumno z delovanjem in smernicami našega narodnega odbora ali sveta, ki že ima svoje postojanke po vseh važnih slovenskih naselbinah.

Pred pisanjem brzojav, sem zopet poiskovala priti v stik z mr. Adamičem in sem to tudi imela srečo, ker je ravno prišel v hotel, ter govoril potem z menoj telefonično. Kot čast-

niemu predsedniku SANS-a, sem mu v kratkem razložila naš sklep in drugo in on je isto tako meni v nekaj besedah objasnili, kar je pronašel v Washingtonu in v tem smislu mi je svetoval, naj se sklep naše seje izvede, ker naša organizacija se sme obrniti na predsednika Roosevelta in Churchilla tozadevno, kot taka, sumo da so brzojavi v pravem tonu zastavljeni in kot taki opozarjajo na dejstvo, da se naši ljudje tukaj zanimajo za svoje narodne manjšine v domovini. SANS mora, po mnenju mr. Adamiča, rabiti previdnost, ker ga čakajo velike naloge in mora zato ravnati v vseh ozirom pravilno, da bodo tako njegove predložitve in zahteve tudi resno upoštevane.

Za moj del sem bila z nasvetom Adamiča zadovoljna in se bodem, kot tajnica Združenih društev in tudi kot članica osrednjega odbora SANS-a po njem ravnala. Iz tega razloga sem tudi napisala danes kolo- nio o tej posebni naši narodni zadevi, da bo javnost vedela, da smo pripravljeni v naši naselbini delovati za osvobodjenje in pravice naših podjarmljenih ljudi doma, obenem pa hočemo, da delamo vzajemno z našo narodno organizacijo. Mi tukaj v New Yorku se zavedamo, da pride včasih čas, ko je treba podvzeti takojšnjo akcijo — kot je prišlo v tem slučaju — radi tega bo zelo važno za vse naše postojanke SANS-a po naselbinah, da bi bile pravilno in točno obveščene za vsak izjemen slučaj, ki bi zahteval, da svojo narodno organizacijo podpre tudi ljudstvo potom svojih lokalnih organizacij.

V tem oziru naj bi SANS skrbel, da so krajevne postojanke dobro informirane o svojih dolžnostih in po možnosti tudi združene v centralne postojanke, da je tako zveza z glavnim odborom SANS-a čim enostavnejša in hitrejša v slučaju, da je potrebno razposlati kaka nujna obvestila.

Tukaj je slučajno pri rokah mr. Adamič, kadar ga moremo dobiti doma, in v nekaterih drugih naselbinah so seveda tudi drugi glavni odborniki, do katerih se morejo posamezne organizacije ali postojanke obrniti. Ni pa tako povsod in radi tega naj bi se izresno gledalo nato, da ne bi bilo treba podružnicam čakati na objavo zapisnikov ali pa važnih poročil v listih, ampak naj bi imele kar najboljšo in točno zvezo z glavnim uradom ali odborom potom svojih centralnih postojank.

Glede primorskega ali boljše manjšinskega vprašanja bomo morali tudi še precej pojasniti, ker se to vprašanje v mnogih slučajih napačno razumeva. Prihodnjič bom napisala kolo- nio o tem — prej pa se hočem baš o tej zadevi posvetovati in pogovoriti z nekaterimi glavnimi odborniki SANS-a. — Saj smo vendar vsi odrasli in pametni ljudje, zato skušajmo tudi uporabljati svoj razum pravilno, ker danes na Slovenskem ni več Primorcev, ne Kranjcev, ne Štajercov — so samo Slovenci, katerim preti pogin. Oni so združeni v trpljenju in v boju za osvobodjenje — taka je tudi naša dolžnost.

Jaz se nisem še nikdar vprašala, ko sem žrtvovala svojo energijo, čas, denar in mlada leta, za delovanje med nami samimi ali pa med delavci z menoj telefonično. Kot čast-

PAZITE, DA BO MANJ NESREČ!

Sedaj, ko sezona domačega kotlervarjenja hrane v polnem teku, opozarja Ameriški Rdeči Križ vse gospodinjke, naj zelo pazijo, da se izognejo nesrečam. Lansko leto je umrlo doma kot posledica nesreč več 30.000 ljudi, in več kot 6.000 jih je umrlo od opeklin in eksplozij.

Da bi se izognile tej nepotrebnim mljivosti in še večjemu številu nesreč in poškodovanj, svetuje oddelček Rdečega Križa za izogib nesreč sledeče:

Držite otroke zmag kuhinje, proč od vrelh tekočin, žarečega ognjišča in vročih posod. Bodite zelo pazljivi, ko imate v rokah vročo posodo, in čvrsto jo držite.

Obrisite vse polite tekočine s poda, da se kdo ne zdrsne ali pade.

Ko topite parafin, znajte, da se zelo lahko vžge; zato rabite azbestno ploščo pod posodo, s topljenim parafinom. Zapomnite si tudi, da pride do eksplozije ako dodate vročo toplo parafinu.

Čeprav vas mogoče ne bo ubilo, vseeno lahko manj težke nesreče povzročijo daljšo ali pa celo stalno onesposobitev, ki povzroči velike zdravniške in bolnišnične stroške. Lahko tudi povzroči veliko trpljenje. Preprečiti je vedno boljše, nego lečiti.

Preprečevanje nesreč je odvisno od več faktorjev. Najbolj važno je, da neprestano pazite da se izognete taki situaciji, ki bi lahko povzročila poškodovanje ali smrt. Dobro zdravje in prava vzgoja bodo tudi pomagali zmanjšati število nezgod. Poduk ki ga prireja Rdeči Križ na tem splošnem pojmu, objema zvrzen izogibanje nesreč tudi domačo nego, prvo pomoč, hano, plavanje in sigurnost v vodi. Cilj vsega tega poduka je, da se zmanjša število nesreč in da se ohrani telesno in duševno zdravje. V zadnjem letu je na tisoče Amerikancev, možen in otrok, dobilo ta poduk v enem, ali pa več kurzij.

Rdeči Križ iz New Yorka, Chicagoa, Pittsburgha, Brooklyna, Washingtona, Clevelanda, San Franciscosa in drugih podružnic, velikih in malih, je organiziral posebne kurze za Ru- se, Čehe, Ukrajince, Poljake, Špance, Italijane, Grke, Nemce, Slovence, Jugoslovane, Kitajce in druge Amerikance tu- jeja porekla.

Nekateri podružnice imajo učitelje, ki lahko učijo v enem ali več tujih jezikih, med tem ko druge imajo tolmače. V mestu Quins, Mass., je grupa Fincev uspešno dokončala prvo pomoč Rdečega Križa pot- tom tolmača. Grupa Kitajcev v Sacramento, Cal., je isto tako dobivala poduk potom tol- mača. V večjih mestih, kakor New York, Chicago in drugih, kjer je lažje dobiti učitelje za tuji jezik, se večkrat podučuje v tujem jeziku.

Vse velike podružnice Rdečega Križa in takorekoč tudi vse majhne, imajo svoj zbor učiteljev. Kurzi se organizirajo periodično, vse kar je po- trebno storiti za obiskovanje teh kurzov je: prijaviti se ura- du podružnice Rdečega Križa!

morda nespametna, da delam za kaj drugega, kot za primor- sko stvar. Zavedala sem se ve- dno in to globoko, da Sloveni sami in niti Jugoslovija, ne mo- re nikdar rešiti sama vpraša- nja naših manjšin. Še manj morejo to težko vprašanje re- šiti Primorci in Korosci sami. En narod smo in skupno mo- ramo delovati, ker šele potem bo naša beseda upoštevana tam, kjer bo treba predložiti naše zahteve.

SEDAJ LAHKO DOBITE

LASTNOROČNO PODPISANI KNJIGI

pisatelja Louis Adamič-a

ZA CENO \$2.50 ZA ZVEZEK

"Two Way Passage"

V tej knjigi, ki je zbudila pozornost vsega ameriškega naroda, da je pisatelj nasvet, kako bi bilo mogoče po sedanjih vojni pomagati evropskim narodom. Iz vseh evropskih držav, tudi iz Jugoslavije, so prišli naseljeni v Ameriko in pomagali postaviti najbolj napredno in najbojatejšo državo na svetu. Sedaj je prišel čas, da Združene države pomagajo narodom, ki so jim pomagali do njihovega sijaja in moči. Pot na dve strani — kakor bi se mogel naslov knjige prestaviti iz angleščine — je jako zanimiva knjiga in jo priporočamo vsakemu, ki razume angleško.

"What's Your Name"

"Človeški odgovori na vprašanje, ki se tiče sreče milijonov." Čitanje te knjige je bogato plačano. — Tako se je izrazil veliki ameriški dnevnik o tej knjigi.

Pri naročbi se poslužite naslednjega kupona

Posiljam Money Order za \$..... za lastnoročno podpisano (1) knjigo (1):

Moje ime

St., ulica ali Box St.

Mesto in država

"Glas Naroda"

216 W. 18th STREET NEW YORK 11, N. Y.

SONART REKORDI

Lepo Melodije!

St. 9571 — Na Marijance, polka
Kje so moje ročice
Marijka pegla — polka
Duquesne University
tamburica orkester

St. 9575 — Terezinska polka
Na planinah — valček
Jerry Koprišek in orkester
Za to, cediti in cene plošč se
obratite na: JOHN MAJSTICH,
Ima. 408 W. 42nd St., New York

Kratka Dnevna Zgodba

CHARLES BAUDELAIRE:

Junaška smrt

Fanciouille je bil čudovit šalji-vec in skoro knezov prijatelj. Toda na osebe, ki se po svojem poklicu posvete komiki, resne stvari delujejo z usodno silo. In četudi se nam mogoče zdi ne čudno, da se ideje domovine in svobode gospodovalno polaste igralčevih možganov, se je Fanciouille nekega dne udeležil zarote nezadovoljnih plemenitav.

Povsod najdete dobre ljudi, ki ovadijo vladi take srdite nezadovoljnice, ki hočejo odstavi kneze in predrugačiti človeško družbo, ne da bi jo vprašali za svet.

Tako so gospode prekuhenje prijeli Fanciouillea seveda tudi, in jih obsodili na smrt.

Rad verjamem, da se je knez skoro razjezil, ko je našel med zarotniki priljubljenega igralca. Ta knez ni bil ne boljši in ne slabši kot kdo drugi; toda pretirna občutljivost ga je v mnogih slučajih naredila krvoločnejšega in samopašnejšega od vseh njemu enakih. Bil je strasten ljubitelj in izvrsten

poznavatelj lepih umetnosti in resnično nenasiten nasladnež. Bil je sam resničen umetnik in ni poznal nevarnejšega sovražnika kot Dolgočasje. Na različne čudne načine si je prizadeval, da bi ubežal temu svetovnemu tiranu ali ga premagal, in radi tega početja bi mu bili gotovo strogi zgodovinarji nadelili primerek "Strašni," če bi bil v državi dovolil pisati kar koli, kar bi ne služilo samo veselju in začudenju, ki je ena najnežnejših oblik veselja. Velika nesreča tega kneza je bila, da ni za svoj duh imel nikoli dovolj prostornega pozorišča.

Na svetu žive mladi Neroni, ki se zaduše v preozkih mejah in o katerih imenu in dobi volji bodoča stoletja nikdar ne izvedo ničesar. Nepredvidna Previdnost je bila dala temu knezu zmožnosti, ki so bile večje od njegovih dežel.

Kar nenadoma se je razširila vest, da hoče knez pomisliti vse upornike. In vzrok tej govorici je bilo oznanilo velike gledališke predstave, pri kateri bi moral igrati Fanciouille eno svojih prvih in najboljših vlog in kateri bi baje prisostvovali celo obsojeni plemenitaši. Jasno znamenje, so pristavili površni ljudje, da ima razžaljeni knez plemenite namere.

V tako naravno in zavedno ekscentričnem možu je bilo mogoče vse, celo krepost, celo usmiljenje, zlasti, če je mogel upati, da bo v zadevi našel nepričakovanih užitkov. Toda tistim, ki so kot jaz mogli temeljitejše prodreti v globine te zanimive, bolne duše, se je zdelo neskončno verjetneje, da hoče knez presoditi vrednost sočasnih talentov na smrt obsojenega človeka. Hotel je izrabiti priložnost, napraviti silno zanimiv fiziološki poizkus in dognati, v kakšni meri more izvamedni položaj, v katerem se umetnik nahaja, predrugačiti in preoblikovati njegove navade zmožnosti. Ali pa je gojil v duši namero, ki jo je več ali manj vodilo usmiljenje? To je točka, katere nikdar nisem mogel razjasniti.

Ko je končno napočil veliki dan, je mali dvor razvil ves svoj sijaj in težko si bo tisti, ki vsega tega ni videl, predstavljati, kakšne krasote zmorejajo z omejenimi sredstvi pokazati plemenitaški stanovi male države ob priliki važne slovesnosti. Ta slovesnost je bila dvakrat važna, najprej vsled čarobne sijajnosti, potem pa še vsled z njo združene moralne in skrivnostne zanimivosti.

Fanciouille se je odlikoval predvsem v nemih ali pa malobesednih vlogah, ki so čisto najvažnejše v čarobnih dramah, simbolično predstavljajočih življenjske skrivnosti. Na oder je stopil lahko in popolnoma neprisljano, kar je v plemenitem občinstvu le še potrdilo misel na milost in odpustanje.

Če pravimo o igralcu: "To je dober igralec," se poslužimo formule, ki razočarava, da si pod osebnostjo lahko mislimo še igralca, to se pravi umetnost, vzlet in voljo. Če bi tedaj igralec mogel doseči, da bi bil z ozirom na osebnost, ki jo mora predstavljati, to, kar so najboljši starodavni, čudežno oživljeni, živeči, premikajoči se, gledajoči kipi z ozirom na splošno in zmeđeno idejo lepote, bi bil to brezdomno gosen in čisto nepričakovan slučaj.

Fanciouille je bil tisti večer idealizacija, ki jo je vsakdo moral imeti za živo, mogočo in resnično. Ta šaljivec je prišel, odšel, se smejal, plakal in se zviljal z nezzrsljivim svitom okoli glave, ki sem ga videl samo jaz in v katerem so bili v čudni zlitini zmešani žarki Umetnosti in sijaj Mučeništva. Z kdosi gavedi kakšno posebno milostjo je dahnil božanstvo in nadnaravnost prav najnavadnejše sale. Pero se mi trese in solze neprestanega ginjenja mi silijo v oči, ko vam skušam popisati ta nepozabni večer. Fanciouille mi je dokazal na odločen, nepobiten način, da more umetniška omama bolj kot katera druga zakriti strahote prepada; da more genij na robu groba igrati komedijo z navdušenjem, ki mu zastira pogled na gomilo, ker je pač ves izgubljen v paradizu, ki izključuje vsako misel na grob in na pogubo.

Prenasičeno in lahkomišeln občinstvo je kmalu podleglo vseomogočnemu umetnikovemu vplivu. Nihče ni več sanjal o smrti, o žalovanju, niti o usmrtiliv. Vsi so se brez vznemirjenja vdajali vzvišenim nasladam, ki jih nudi pogled na mojstrsko delo žive umetnosti. Izbruh veselja in občudovanja so stresali večkrat zaporedoma oboke gledališča s silovitostjo bobnečega groma. Celo knez se je ves omamljen pridružil pleskanju.

Vendar za jasno razločujočo oko njegova omama ni bila čista. Ali se je čutil premagane v svoji trinoški oblasti? Ponizanega v umetnosti teptati srea in pohabljeni duhove? Varnega v pričakovanjih, in zaničevanega v slutnjah? Take ne ravno opravljene, toda gotovo ne popolnoma neopravičene misli so mi rojile po glavi, na katerem se je sveža bledica neprenehoma pridruževala njegovi običajni bledici, kakor če sneg pada na sneg. Ustnice so

se mu vedno bolj stiskale in oči so žarele v notranjem, zavisti in jezi podobnem ognju celo, kadar je ostentativno pleskal nadarjenosti svojega starega prijatelja, čudnega glumača, ki je tako imenitno gumiš smrt. Hipoma sem opazil, da se je njegova visokost nagnil k malemu pažu, ki je stal za njim, in mu nekaj pošepetal v uho. Potem pa je živahno stekel iz knezove lože, ko da ima izpolniti nujno naročilo.

Nekaj minut pozneje je oster in dolg žvižg prerušil Fanciouillea v enem njegovih najboljših trenutkov in udaril hipoma v nesa in srea vase. In iz tega kota dvorane, kjer je brbljgnil nepričakovani žvižg, je deček z zadržanim smehom planil na hodnik.

Fanciouille je prestrašen, zbujen iz svojih sanj, najprej zaprl oči, potem pa jih je skoraj takoj čezmerno široko razklenil, odprl usta, kakor da hoče krčevito zajeti sapo, se zazibal malo naprej, malo nazaj in se zgrudil mrtev na deske.

Ali je kakor meč hitri žvižg res yaral krvnika? Ali je knez slutil moilni vpliv svoje zvišaje? Dovoljeno je dvomiti nad tem. Ali je pomiloval drugega in nenadomestnega Fanciouillea? Sladko in upravičeno je verjeti.

Obsojeni plemenitaši so poslednjikrat uživali gledališko igrro. Še tisto noč so jih usmrtili.

Od tistikrat je prišlo več poravice čislanih igralcev iz različnih dežel igrat na dvor kneza. Toda vsi skupaj niso bili niti senca čudežne Fanciouilleve zmožnosti in nihče se ni na dvoru tako prikupil.

VESTI IZ CLEVELAND, OHIO.

Po dolgi bolezni je umrla na svojem domu Mrs. Mary Sebenik, roj. Remizgar stara 55 let. Doma je bila iz vasi Log, fara Brezovica pri Ljubljani, odkoder je prišla v Cleveland pred 30 leti. Zaprta žaluječega soproga Jakoba, v starem kraju pa eno hčer.

Po dolgotrajni bolezni je umrl rojak John Mohorčič, star 67 let. Doma je bil iz vasi Kamnin vrh, fara Ambrus, odkoder je dospel v Cleveland pred 44 leti. Pokojnik zapuša žaluječo soprogo Mary, roj. Maver, sina Johna, hčer Mary, tri, brate ter dve sestri.

SPISANA V ANGLEŠCINI

VRTNARSTVO ... SADJEREJSTVO ... POLJEDELSTVO

The Garden Encyclopedia

Cena knjige:

\$3.50

Vse vsebine in vsebinske platneno vezave

Skoro 1400 strani —

250 slik

Popolni voditelj za vaš vrt.

Popolna vsaka beseda, vsaka stvar, vsaka slika — mnogo NOVE stvari in ilustracij!

KONA VRTNARSKA ENCIKLOPEDIJA ZA DOMAČO POTREBO! Ni v nobeni drugi — vse je jasno, razloženo, uporabno.

KNJIGARNA SLOVENIO PUBLISHING CO. 216 West 18th Street New York 11, N. Y.

Združeni narodi potrebujejo ves odvisni živi, ki ga je mogoče pridelati v Ameriki . . . Vsak lahko nekoliko pomaga, ako mu je mogoče letos obdelati VICTORY VRT. Pripravite se za to delo že sedaj!

Tukaj je v vsaki študijski vse, kar vam je treba vedeti o TEM-KAR ŽELITE PRIDELATI! 10.000 člankov vam podrobno poveda vse o vrtnarstvu, o sadlji in sadjanju, o gojenju in oskrbi vrtov. Najboljše pa je VRTNARSTVO BREZ ZEMELJE; nova metoda za mladežanje škodljivcev, gojenje dirjnih rastlin, nove sestavine cvetlice! — Absolutno katalo vam pove takol, kar želite. Priročnik za vsako potrebo v vrtnarstvu, ki ga cenijo vrtnarji in vrtnice.

Ko knjigo je uredil E. L. D. SEYMOUR, B. S. A., poznana oseba v vrtnarstvu, ki ga cenijo vrtnarji in vrtnice.

UČENCI V NEWYORŠKI PLAY SCHOOL SO NAPEPAVILI ZASTAVO ZA RWT

Ti odločni mladeniči in mladenke Play Schools Association so zbrani pred zastavo, ki so jo napravili in podarili National War Fund v New Yorku na 57 William St. v četrtek. Nosijo trakovce, znake 18 članskih agencij War Funda (med katerim je tudi American Friends of Jugoslavina), in otroci so Lindsay Bradfordu (sedeč na levi), predsedniku odbora, povedali, da bodo pomagali v prihodnji kampanji za nabiranje sklada \$17,000,000 v pomoč USO, United Seamen's Service in 16 drugim agencijam, ki služijo našim vojaškim četam in bojujočim se zaveznikom.

Nazadnjaška predloga zdravnika — glede prostitucije

Znani člankar Alb. Deutsch opisuje v svojem članku v listu "P. M." predlogo, katero je predložil zbornici v državi Massachusetts dr. Henry M. Landesman.

Ta zanimiva predloga vključuje priporočila za organizirano prostitucijo, katero bi se potem moglo uspešneje kontrolirati. Po zdravniškem mišljenju, bi se morale izdati hišam prostitutke posebno dovoljenje za poslovanje in s tem bi seveda bili ožvirjeni z dovoljenjem postavne takozvani "rdeči distrikti."

Zenske, ki bi se udajale za ta posel, bi bili zdravniško preiskane vsak drugi dan in vsak teden, ali enkrat v dveh tednih bi morale imeti krvni preiskus. Morale bi rabiti preventivna sredstva oziroma razkuževalna zdravila in ravno tako bi morali obiskovalci hiš prostitucije uporabljati profilaksis.

Cena bi bila tri dolarje za obisk in ženska naj bi dobila en dolar od tega. Dva dolarja bi se stekala v splošno blagajno za stroške vzdrževanja, nakupovanje zdravil, itd. Nobena ženska ne bi smela sprejeti več kot deset moških na dan. Če bi katera spolno zbolela, bi bila poslana v zavod za kazni, ker se ni ravnala po predpisih.

Poseben del mesta ali kraja bi moral biti določen za takozvani "red light district."

Zdravnik zagovarja to svojo predlogo s tem, da bi se na ta način preprečilo sedanje dobičkanostno prostitucijsko izkoriščanje in širjenje spolnih bolezni potom okuženih prostitutk. Njegov argument je tudi, da je prostitucija neizbežno zlo in da moški svet mora to imeti, zato ni nobenega vzroka, zakaj ne bi te zadeve pametno uredili, kakor moderni ljudje.

Člankar Deutsch pravi, da bi se večina ljudi najbrž strinjala z načrtom dr. Landesmana, toda pokleni znanstveniki na polju medicinske pravijo, da stvar ni res tako enostavna in ureljiva, kakor bi jo hotel prikazati doktor.

Dokazano je predvsem, da do danes še ni gotovega načina, s katerim bi bilo mogoče za go-

tovo zaslediti v ženski kapavi-ee in nekatere druge spolne bolezni. Prostitutka je lahko vsa okužena s spolno boleznijo, toda poskusi nemalo krat ne pokažejo nobenega znaka bolezni, dokler se bolezen sama ne pokaže na zunaj. To pomeni, da taka ženska lahko okuži nešteto moških preden je sploh kak zdravnik odkril, da je v resnici okužena. Kontrola okuženja bi bila tedaj tudi potom Landesmanove predloge bolj težko izvedljiva.

Poleg vsega drugega pa je treba tudi vedeti, da povsod, koder imajo takozvane "rdeče distrikte" obstaja še postranska prostitucija, ker mnogo je moških, ki ne marajo, da bi jih vsakdo lahko videl, kedaj gredo v javno hišo.

Kazen za prostitutke je smešna sprčo legalnosti, ki bi potem ščitila javne hiše. Ravno tako je nespametno misliti, da bi legalna prostitucija preprečila spolne bolezni, ali jih vsaj znatno omejila. Dokazano je namreč, da se pripeti največ zločinov te vrste baš v mestih in krajih, kjer imajo največ javnih hiš.

Končno pride pa v poštev še tisto kočljivo in rahlo vprašanje, da vsaka prostitutka je nekomu sestra ali hči — če postane prostitucija legalna, ali se ne pripeti lahko, da bodo zašle vanjo sestre in hčere baš onih, ki menijo, da bi organizirana prostitucija obvarovala moralno integriteto njihovih rodin. Najti se bo potem vsekakor moralo kak način rekrutiranja potrebnih prostitutk in vprašanje nastane, kakšen bo ta način?

Pri razmotrivanju o tej kočljivi zadevi, bi bilo zanimivo pripomniti, da v Rusiji nimajo več problema prostitucije in se s tem prav nič ne ukvarjajo. Ruski vojniki ne trpijo za spolnimi boleznimi in še tisti odstotek, ki je okužen, je predmet zgrajanja med vojaštvom, kakor so že večkrat poročali ameriški časnikarji. Skrivnost tega leži v ruskem socialnem sistemu, ki nalaga slednjemu državljanu in državljanke odgovornost za socialne probleme kakor tudi za socialni napredek naroda. Rusi pravijo, da ljudje, ki imajo v družbi polno

soodgovornost in dolžnosti, sami skrbijo, da je ta družba na dobri in zdravi podlagi — kakor ima vsaka družina rada, da je v njenem krogu vse prav. Seveda mladina v Rusiji nima nikakih ovir glede moitve, ali zinitve, vsaj ne takih, kot jih pozna kapitalistična civilizacija, katere nalaga vsakemu posamezniku na pleča breme preživljanja in to ne glede na razmere, ki čisto mladini ovirajo normalni življenjski razvoj v pogledu ustanovitve doma.

Nov film v Astor gledišču

V Astor Theatre na Zapedni 45 cesti v New Yorku, se te dni proizvajajo velezanimiv film "Best Foot Forward", v katerem v glavnih vlogah nastopajo Miss Lucille Ball, Mr. William Gaxton, Miss Virginia Weidler, kakor tudi znani orkester pod imenom "Harry James and His Music Makers." Film je v technicolor in prikazuje med drugim tudi graduiranje naših mladeničev v vojaški akademiji v West Pointu. Film se prikazuje neprenehoma od zjutraj do pozno zvečer vsaki dan, ter po zmer-nih ljudskih cenah.

V PESMARICI

"AMERIŠKA SLOVENSKA LIRA"

so vključene sledeče

slovenske pesmi:

1. Podoklica — moški zbor s bariton samospevom
2. Poudrav — moški zbor
3. Lahko noč — moški zbor
4. Otoški zvon — mešani zbor
5. Pomladnaka — mešani zbor, s bariton samospevom
6. Lira I. — za solo speve, moški in mešani zbor
7. Lira II. — za mešani zbor
8. Altantiki odmevi — za moški in ženski zbor, s bariton samospevom
9. Kantata iz pesma 128 — moški zbor
10. Soči — za samospeve, mešani zbor in spremljevanje glasovita.
11. Psalm 29 — za samospeve, mešani zbor in spremljevanje glasovita ali orgel

CENA SAMO

50 centov

KOMAD

To so koncertne pesmi za moške in mešane zore, katere je uglasbil in v samozaložbi izdal MA-TEJ L. HOLMAR, organist in pevavoda pri sv. Vidu, Cleveland, Ohio, 1923.

Naročite to zbirko pri:

KNJIGARNA SLOVENIO PUBL. COMPANY

216 West 18th Street

New York 11, N. Y.

Visoška kronika

ROMAN — Spisal Dr. IVAN TAVČAR.

52

Tako se je končala poizkušnja z vodo, in Agata Schwarz-koblerjeva je prišla očistena iz nje! Bogu bodi čast in hvala, da je vse do dobrega konca privedel in da ni vzel mladega življenja, ki bi gotovo re bilo rado zapustilo zeleno zemljo, na kateri vsi visimo.

Dasi sva bila počitka potrebna kakor vsak drugi dan v letu, tisto noč z bratom nisva prišla do spanja. Najprej so prihajali znanci in prijatelji, ki so govorili o svojem veselju, da se je vse tako srečno končalo. Niti vedel nisem, da imam toliko prijateljev v Loki! Tudi vino so pili na moj račun, kar se ni dalo preprečiti, ker sem bil še vedno gospodar dveh kmetij. Prišel je še celo gospod grajski protipisar, da se je tudi veselil z mano. V spomin na to veselje mi je prinesel pismo o razsekanem Finkensteinu, za katerega sem ga bil že večkrat poprosil in katerega mi dotedaj ni hotel dati. Tako je prišlo znamenito to pismo med visoške pisarije.

Okrog enajste ure se je prebudila Agata iz globokega spanja. Ali, glejte, med spanjem ni bilo prišlo pomirjenje nad njo! Obraz ji je gorel in iz joka ni mogla! Iz mesta je hotela, domov je hotela na vsak način. Le na Visoko in v največji temi, da bi je svet ne ugledal, ko se je vračala v kraj, odkoder so jo bili odgnali grajski hlapci! Vdani sva se ji morala z Jurijem, ker bi bila zblaznela, tako se je vedla. Izposodili smo si konja, in bilo je že dosti čez polnoč, ko smo zapustili mesto. Sedel sem v sedlo in predse sem jo vzel. Juri pa je peš vodil konja, da smo mogli v temi naprej.

V nočnem hladu se je nekoliko pomirila in obmolnila je s svojim vzdihovanjem in stokanjem. Že smo jahali prof. Scheffertnu, in tedaj se mi je zganila v naročju. Vročina je šla od nje kakor od peči, ali v rokah nisem imel skoraj kaj držati. Najprej nekaj zamolklih besed, prav ko da bi govorila k drugemu in ne k meni. Potem pa je zastokala:

"Izidor, ko bi se ravnalo po tvojem, bi bila morala na grnado! Tudi ti — o, Jezus — si verjel vse, kar je pripovedoval Marks Wulffing in —" prav tiho je dostavila, "ti ljuba Mati sedem žalosti! — kar vem, da bo te laži v prihodnjih letih še marsikdo verjel!"

"Ničesar nisem odgovoril. Ona je vzdihnila: "In vendar sem te tako rada imela, kakor sestra brata rajši imeti ne more!"

Čez nekaj časa:

"Juri težko hodi — Izidor, pusti ga malo na konja."

Takoj sem obstal. V tistem hipu, ko sem zdrlil k zemlji, sem opazil, da so ji verige tudi na rokah zapustile svoje sledove. Luna je prisvetila izza Staniš in dolina se je svetila v njenih žarkih.

"Še v cerkev si ne bom upala," je zajokala Agata ter tiščala roke v obleko, da bi skrila pred mano spomin na ječo.

Z Jurijem sta zlezla v sedlo, jaz pa sem vzel povodec v roko. Pri tem nismo govorili — čemu tudi, ko je bilo le pravično, da ni en sam tičal celo pot na konju. Hodili smo naprej po dolini, in voda je močno šumela na naši levici.

Dekle se je naslonilo na Jurija. Nekaj sta šepetala med sabo, potem pa zopet nekaj in zaenkrat se je Agata oklenila njegovega vratu. Ni bilo dolgo, pa je zaspala, tako da je tudi šepetanje ponehalo tam gori v sedlu.

Ko sem se oziral na ta dva, se je v meni nekaj pretrgalo in padlo je zagrinjalo, da sem lahko gledal vse kar je tičalo za njim. In tedaj je prišla moja duša med dve težki mlinski kolesi, ki sta se vrteli hitreje in hitreje, da se je ta duša tresla in zvijala od težkega trpljenja! Moja posvetna ošabnost je bila srta, in stoliček, na katerem je tičala, je bil strt z njo! V teh mukah se mi je čelo, kakor bi prihajal glas iz neba: "Izidor, ta je nedolžna, obsojen pa si bil v Loki ti! Zaigral si dekliča, ki ti je bil namenjen!"

Korakal in korakal sem tik konja, ali najrajši bi bil padel po zemlji ter si pulil lase s svoje glave. Bilo mi je odkrito da si je izbrala drugega, in v polni meri sem se zavedal svoje prispe, da ji tega tudi braniti ne smem.

Takrat se me je usmilila božja milost in me je napolnila z zavestjo, da se mi ne godi krivica. Bog mi je odrekel nevesto, kateri sem se bil sanj prej odrekel, in to, da bi senca ne padla na visoški dve kmetiji!

Ko sta mlinski kolesi odnehali in ko je izmučena moja duša prišla k neznamni moči, sem vedel, da mi je delati pokoro ne samo za uboga svojega očeta, temveč tudi zase, za svoje velike pregrehe.

Proti jutru smo prekoračili plitvino pri Visokem — bil sem že tako zmuden, da nisim čutil hladne vode, ko sem stopal po nji — ali Agata je še vedno spala. Jaz pa v tistem trenutku že nisem bil več gospodar obeh kmetij, ki sta v jutrnjem mraku ležali pred mano in ki sta tolikanj sloveli po celi Poljanski dolini — nisem bil več gospodar zemlje, katero mi je bil zapustil Polikarp Khailan, da bi po mojem gospodarstvu postala deležna še boljšega imena in da bi Agatini otroci oprali z nje pregrešno in brez usmiljenja prelito kri ter ji prinesli novega blagoslova z nebes! Pa tega blagoslova nisem bil vreden, ker je bila moja posvetna ošabnost močnejša od ljubezni, katero bi bil moral imeti do svoje neveste. Moja roka je dajala pohujšanje, zato sem moral poseči po sekiri, da je odsekam na mah, da je padlo od mene, kar ni bilo zdravega na meni! Tako, grešnik, stori vselej, da bo ozdravljena tvoja duša.

Agata je legla in je ležala mesec dni; bali smo se za njeno življenje. Jaz pa se niti za korak nisem odmaknil od steze, po kateri sem hodil tisto noč, ko sem vodil konja od Scheffertna do Visokega.

(Nadaljevanja prihodnjik.)

JERRY KOPRIVŠEK V ARMI

Mr. Jerry Koprivšek, bivši organist v slovenski cerkvi sv. Cirila v New Yorku, in sedaj organist v angleški cerkvi sv. Brigite v Ridgewood, L. I., ter kapelnik Starlight Orkestra, je danes odšel služiti Strica Sama v Camp Upton na Long Island.

Vemo, da je bilo Mr. Koprivšku zelo težko posloviti se od svoje mlade žene, toda upamo, da mu bo sreča mila in da se zdrav in čil vrnil z zmagovito ameriško armado.

SMRTNA NESREČA ROJAKA

Smrtne opeklina je dobil Anton Konda, v Butte, Mont. ko je eksplodiral gasolin v razgreti kovinski posodi, v kateri je nameraval očistiti čopiče, s katerimi je barval hišna vrata in okenske mreže. Gasolin je bruhnil nesrečnemu naravnost v obraz in kmalu je bil ves v plamenih. To se je zgodilo na dvorišču pred hišo, ko je bil sam doma. Ženo je namreč nekaj minut prej poslal v bližnjo trgovino. Ko so ga plameni objeli in je izgledal kakor goreča baklja, je tekel proti cestni in klical na pomoč. Prihiti so ljudje, med temi njegova žena, in začeli trgtati obleko z njegovega telesa, toda pomagalo ni nič. Vsega opečenega so odpeljali v bolnišnico, kjer je po šestih urah strašnega trpljenja umrl. V Butte, Mont. zapušta ženo, tri ožene sinove in pet vnukov. — Pokojnik je bil doma iz vasi Praproči, fara Semič v Beli Krajini.

SMRT ROJAKINJE

Poletje skoraj bo že minilo. Na spomlad smo imeli deževje, in tudi zdaj je zmira dežja dosti. Sena je letos dosti in druga letina je dobra; vsaj izgleda tako, draginja pa huda. Dne 14. avgusta je premimla Anna Pavlio v Schenectady bolnišnici za operacijo v trebuhu. Bolna je bila štiri dni a slabo se je počutila že dalje časa. Pokojnica je živel 19 let v East Worcester na farmi. Zadnjih šest let je pa obratovala gostilno na Quacker St. v Schenectady, N. Y., in z naporom delom si pospešila smrt. Pokojna je bila rojena v Zagorju. Zapušta moža, Martina, štiri sinove in tri hčere dva sinova sta v armadi.

Pogreb se je vršil 17. avgusta in veliko Slovencev in Angležev se je udeležilo pogreba. Pokopana je na narodnem pokopališču v E. Worcester. Pokojnica je bila priljubljena med ljudmi, kar se je pokazalo pri pogrebu s številnimi venci. Naj v miru počiva! Družini pa moje sožalje.

Anton Habine,
Worcester, N.Y.

VILJEM RUS UMRL

Dne 10. avgusta je v Chicagu naglo umrl br. Viljem Rus, glavni pomočnik tajnik SNPJ in glavni tajnik bivše SNPJ. Minko Kuhel, gl. blagajnik ga je našel jutraj mrtvega v postelji. Star je bil 56 let in rojen v vasi Breže, občina Jerzevica v okraju Kočevja na Dolenjskem. Žena mu je umrla v zadnjem januarju in od takrat ni bil nič prav zdrav. Bil je ustanovni član društva 8 SNPJ v So Chicagu, od katerega pa je kasneje odstopil. Njegov dom je bil v Pullman, Ill.

Pokojni Rus zapušta tri mladoletne otroke, dva fanta in deklico. Drugih sorodnikov nima tukaj. Njegov najbližji sorodnik je Theodore Verbič, bratranec, ki se nahaja v Tallahassee, Florida. Verbič je bil takoj brzojavno obveščen o smrti Rusa, medtem pa je prišlo poročilo, da je Verbič zapustil Tallahassee prej, predno je mogel dobiti telegram. Odšel je z avtobusom na poštništvo k — Rusu v Pullman.

VELIKA EKSPLOZIJA V VOJNI TOVARNI

V poslopju št. 12 Congoleum-Nairn, Inc., tovarni v Kearny, N. J., je včeraj nastala velika eksplozija, ki je popolnoma raznesla poslopje št. 12, dve poslopji pa ste pričeli goreti.

Pri tem so bili ubiti trije delavci, 9 jih je bilo ranjenih, 8 pa jih pogrešajo.

V državi New York bodo volitve za podgovernorja

Albany, N. Y., 18. avg. — Prizivno sodišče tretjega departamenta je danes določilo, s štirimi glasovi proti enem, da se imajo prihodnje jesen vršiti v državi New York volitve za podgovernorja, ker je preteklo jesen izvoljeni podgovernor Wallace nenadno umrl tekom svojega službovanja. Zadeva bo končno zaključena na prizivnem sodišču v četrtok.

NOV KOMISAR ZA LJUBLJANSKO POKRAJINO

(Ljubljansko časopisje prinaša dne 12. junija naslednji članek:)

"Rim. — S kraljevim ukazom je imenovan za visokega komisarja v Ljubljanski pokrajini dr. Giuseppe Lombassa. Giuseppe Lombassa se je rodil v Pessaro 20. junija 1896, in je vpisan v stranko od leta 1921. Udeležil se je slavnih dejanj krajinskega fašizma ob strani Rafaela Riccarda. Ko je postal doktor prava, je z uspehom stopil na pot častnikarstva ter je dolgo urejeval "L'Orta", tednik passarskega fašizma in je naredil iz lista spretno propagando in polemično glasilo. Prostovoljno se je udeležil bojev za zasedbo vzhodne Afrike in za osvoboditev Španije, kjer je bil v boju trikrat ranjen in si je pridobil dve srebrni kolajni in vojni križec za vojaške zasluge ter predlog za povišanje v višjo stopnjo zaradi vojnih zaslug. Bil je urednik lista "Lavoro Fascista", sodruidnik "Popolo d'Italia" in opravljal delo, ki je uživalo enodušno občudovanje. Dne 31. oktobra 1939 je bil zaradi visokih lastnosti, ki jih je pokazal kot človek dela in zvestobe, imenovan za komisarja za preseljevanje. Dne 25. februarja 1942 je bil imenovan za podtajnika korporacije.

Dolga izkušnja, trdna politična priprava in priznana voditeljstvo ter državniške sposobnosti so zagotovile, da se bo pod njegovimi direktivami pokrajina vedno bolj razvijala. Eksellenci Lombassa izraža prebivalstvo nove pokrajine svoja voščila in spoštljivi pozdrav.

(Krvnik Grazzioli je bil torej premeščen še pred Mussolinijevim padcem. Njegov naslednik je — ako sploh mogoče — fašist še hušje vrste. Iz dežja pod kap. Dali je Lombassa preživel čistko ob prihodu Badoglio ali ne, še nismo zvedeli. — JIC.)

ZNIŽANA CENA za koračnico

SOLDIERS ON PARADE

Ker žel, da se čim bolj razširi za

PIANO HARMONIKO

prilježna

koračnica

"MLADI VOJAKI"

je Mr. Jerry W. Koprivšek urenil z založnikom, da rojaki lahko dobe skladbo po znižani ceni, to je

Sedaj 35c

Dva komada za 70 centov.

Naročite lahko tudi pri:

Slovenic Publishing Co.

216 W. 18th Street

New York 11, N. Y.

NOVA IZDAJA

Dobri Atlas

je nujno potreben

... in ravno v

HAMMONDOVEM NOvem

Svetovnem Atlasu

NAJDETE ZEMLJEVIDE, KI SO TAKO POTREBNI, DA MORETE SLEDITI DANAŠNJIM POROČILOM

Zbirka nanovo in lepo tiskanih zemljevidov v 7 barvah, kaže svet, kakoršen je danes in vam pomaga razumeti zgodovinsko važno delovanje diktatorskih in demokratskih vlad.

NEKAJ POSEBNIH VAZNOSTI

Sestav sveta—abecedni seznam dežel, provinc—navaja površino, prebivalstvo, glavna mesta in kraj na zemljevidu.

Seznam mest in trgov—navaja ime kraja, okraj, in državo, prebivalstvo in kraj na zemljevidu.

Zastave vodilnih držav—v polnih barvah, vsa skupaj 56; cela vrsta narodnih barv.

ILUSTRACIJE—45 skrbno izbranih resničnih fotografij iz vseh krajev sveta.

NOVO LJUDSKO ŠTETJE—Uradne številke glavnih mest in trgov v Združenih državah in kaže primerjavo s starim štetjem.

VSEBINA ATLASA

Zemljepisni svetovni odbor je izbral izmed več tisoč slik samo najboljše barvane slike—ta zbirka je tako popolna, da je za vsakega neobhodno potrebna tekom vojne in po vojno.

Vključeni so naslednji zemljevidi: — svet, Evropa (danes), osrednja Evropa (ob izbranih vojne), Anglijsko otočje, Francija, Nemčija, Italija, Švica, Holandska, Belgija, Švedska, Norveška, Danska, Unija sovjetskih socialističnih republik, Bolgarska, Rumunska, Jugoslavija, Grška, Albanija, Azija, Turčija, Sirija, Libanon, Arabija, Vzhodno Indijsko otočje in Malajski polotok, Indija, Borna, Kitajska, Japonska, Pacifik, Južna Amerika (severni del), Južna Amerika (južni del), Afrika, Severna Amerika, Kanada, Združene države, Mehika, Osebnja Amerika in Zapadna Indija.

SEDAJ

40 centov

PO POŠTI
V URADU—35 CENTOV

48 VELIKIH STRANI

Svet pripada ljudem, katerih radovednost nima obzorja

Ta atlas, ki sam sebe popravlja, ima namen večiti marsikatera napačna ali vprašanja, ki nastanejo v raznih razgovorih. Strani so skladne svetovnega znanja in podajajo razsežnost zemlje, prvine sončnega sistema, pokrajine in globoko oceano in jezer, dolgotrajnih rek in prekopov, površino poglavitnih otokov in visokost svetovnih gor. Tu so odgovori na mnoga današnja vprašanja.

Naročite pri:

Slovenic Publishing Company

216 West 18th Street

New York 11, N. Y.

MIR JE MOGOČ LE Z DEMOKRATIZACIJO ITALIJO.

(JIC.) — Newyorški izseljeniški list "Aufbau" prinaša v svoji številki od 6. avg. pod gornjim naslovom interview Save Kosanoviča z uradnikom omenjega lista:

"Nobena narodnostna skupina ni imela toliko skušenj s fašizmom, kot dnuh 600.000 Jugoslovancev, — Hrvatov in Slovencev — ki žive v ozemlju, ki je do leta 1919 pripadalo Avstro-Ogrski, t. j. v Istri in v Primorju," je izjavil Sava Kosanovič, član proti nacistične in proti fašistične jugoslovanske vlade od 27. marca 1941 v intervjuu z urednikom tega lista.

"Jugoslovani so morda oni narod, ki ima največ razlogov, da črti italijanski fašizem," je rekel Sava Kosanovič. "Italijani so na spornem ozemlju zaprti ne le vse jugoslovanske šole in ukiniteli vse jugoslovanske časopise, temveč so celo poitalijaničili imena mest in ljudi. Da, celo na grobovih so izbrisali čim več mogoče jugoslovanskih napisov in jih zamenjali z italijanskimi. Ni torej, da je v tem delu Italije nastal mnogo močnejši odpor proti fašizmu nego drugje."

Dne 6. aprila 1941 so Nemci in Italijani napadli Jugoslavijo ter jo deloma okupirali, deloma pa izročili jugoslovanskemu kvizlingu, da jo prevzame kot nekakšen "fuhrer" čes, da je "neodvisna" vazalska država.

Preokret v Italiji bo izzval

med Jugoslovani podvojen odpor proti Italijanom in Nemcem. Če pride zdaj do zloma Italije, bodo vsi Jugoslovani, razven onih par kvizlingov, ki žive od plače nacizma in fašizma, stezali svoje roke k zavezniškim. Toda le ako postane Italija prava demokracija, se bomo brez težav sporazumeli

gleda spornega terena. Kot vsi iskreni demokrati, se tudi jaz bojim kompromisov." Kosanovič smatra, da je "skupnost odpora" najmočnejše orožje proti nacizmu in fašizmu. "Ta odpor mora biti v isti meri naperjen proti nacizmu in fašizmu kot proti kvizlingom."

To je zadnja zaloga in v omejenem številu. Zato priporočamo, da kdor si želi nabaviti slovenski molitvenik, naj to sedaj stori.

Molitveniki

v krasni vezavi importirani iz starega kraja še pred vojno... Ko zaloga poide, je ne bo mogoče nadomestiti do konca vojne.

Slovenski:

KVIŠKU SRCE

(štev. 415) 2 1/2 x 3 1/2 inčev: 224

stranl.

Cena 75c

RAJSKI GLASOVI

(štev. 408) 2 1/2 x 4 inčev: 253 stranl.

ni — Vatevši Sv. Križev Pot

Cena \$1.50

NEBESA NAŠ DOM

(štev. 415) 2 1/2 x 4 1/2 inčev

Cena \$1.—

RAJSKI GLASOVI

(štev. 355) 2 1/2 x 3 1/2 inčev, v belom celolidu: 384 stranl.

Cena \$1.—

Angleški:

KEY OF HEAVEN

Fino vezano; prvovrstna izdelava; v umetnem usnju

Cena \$1.—

Slovenic Publishing Company 216 W. 18th St., New York 11